

Toprak Tipolojisi Bazlı Entegre Peyzaj Planlamasının İzmir İli Bayındır İlçesi Örneğinde Gerçekleştirilmesi

Aslı GÜNEŞ¹

Öz: Bu çalışmada; toprak tipolojisi bazlı entegre peyzaj planlaması kavramı, İzmir ili Bayındır ilçesinde yapılan bir çalışmayla örneklenmeye çalışılmıştır. Çalışmada, araştırma alanı, mevcut toprak yapısı ve coğrafi durumu çerçevesinde incelenerek, potansiyel kullanım haritaları oluşturulmuştur. Çalışma sonucunda araştırma alanı olarak seçilen İzmir ili Bayındır ilçesinde sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi için yapılması gereken planlama çalışmaları için öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Entegre Peyzaj Planlama, Ekolojik Planlama, Toprak tipolojisi Peyzaj Planlaması, Bayındır ilçesi

Application of Integral Landscape Planning Based on Soil Typology in Izmir, Bayındır Region as Sample Area

Abstract: In this study, integral landscape planning based on soil typology concept has been exemplified with a study on a sample area, Izmir, Bayındır region. By analysing contemporary land structure and geographical cases of chosen area, potential land management maps have been formed. At the conclusion, some planning suggestions have been offered to providing sustainable development on chosen research area, Izmir, Bayındır region.

Key words: Integrate Landscape Planning, Ecological Planning, Soil Typology, Landscape Planning, Bayındır Region

Giriş

Peyzaj mimarlığı, doğal kaynakları en iyi tanıyan ve doğru kullanım kararlarının alınması ve bu kararların uygulanması üzerinde etkin olan meslek grubu olarak, sürdürülebilir kalkınmanın adaptasyonunda ve

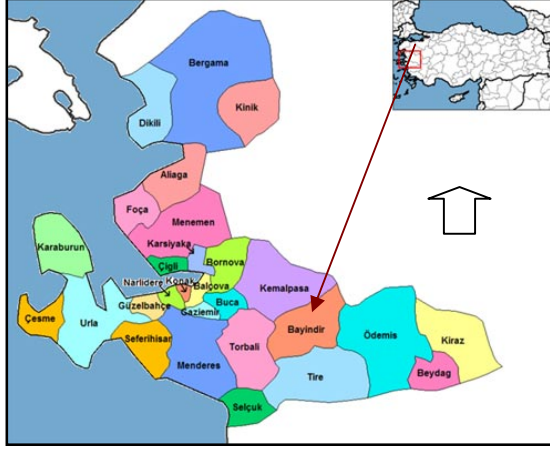
¹ Öğretim Görevlisi Dr., E. Ü. Bayındır Meslek Yüksekokulu, Peyzaj Uygulama ve Süs Bitkileri Programı, 35840 Bayındır İZMİR. e-mail: asli.gunes@ege.edu.tr

uygulanmasında etkin bir rol oynamalıdır. “Entegre planlama” veya “alternatif planlama” olarak adlandırdığımız ekolojik planlama yöntemi, kaynak ve riziko analizlerini bölgesel anlamda hedefleyip, kullanımlar için doğru yer saptanmasını öngörerek, hedeflenen verime en kısa zamanda ulaşılmasını ve bu verimin devamlılığını mümkün olan en uzun sürece yayılmasını sağlayan bir planlama yöntemidir. Bu bağlamda ekolojinin ekonomik yönden yorumlanması olarak tanımlandırılabilir. Diğer yandan, entegre planlamanın, ekolojik, ekonomik, sosyal ve teknik verileri içeren bütüncül bir yaklaşım olduğu da vurgulanmalıdır. Ekolojik planlama fiziksel planlamanın temel bölümlerinden biri olup genel anlamda ekolojik hedeflere yönelik fiziksel (mekân) düzenlemeye ilişkin planlamadır. Bu planlamanın başlıca amacı; tüm ve özel fiziksel planlamayı toplum için doğal ve yapay çevrenin optimum ve sürekli verimliliğini arttırmaya yönelmektedir. Yerinde bir deyimle, özel plan hedeflerini (fiziksel yapıya ilişkin tüm istekleri), tamamlayıcı planlama olarak ekolojik planlamayla ekolojik-strüktürel süzgeçten geçirmektir (Köseoğlu, 1982).

Bu araştırmada toprak yapısı baz alınarak yapılan entegre planlama yönteminin işleyiş süreci incelenmiş, sonuçlar İzmir ili Bayındır ilçesinde yapılan çalışma ile ortaya konulmuştur. Yapılan çalışma ile çeşitli önerilerde bulunularak ilçenin kalkınmasında rol oynayabilecek sürdürülebilir kullanım planlamaları öngörülmüştür.

Materyal ve Yöntem

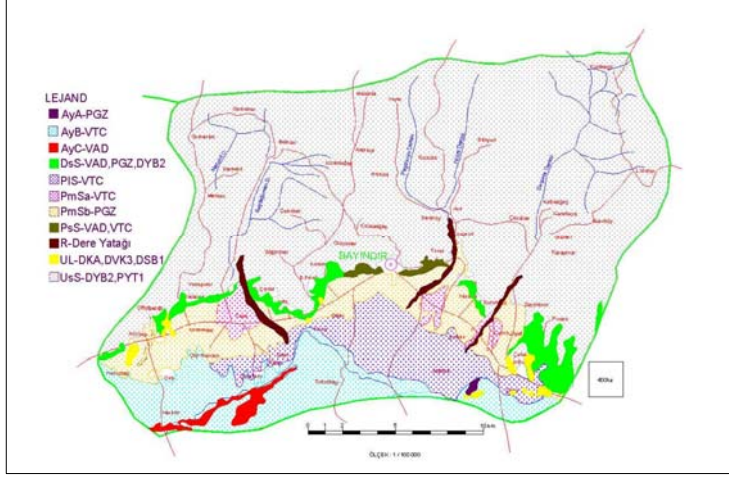
Bayındır, İzmir ilinin güneydoğusunda, Küçük Menderes havzasında yer almaktadır. İzmir’e uzaklığı 79 km’ dir. Bayındır ilçesi; doğuda Ödemiş, batıda Torbalı, kuzeyde Kemalpaşa ve Manisa’nın Turgutlu ilçeleriyle komşudur. İlçenin kuzey-güney doğrultusundaki uzunluğu yaklaşık 16 km, doğu-batı doğrultusundaki uzunluğu ise 25 km’ dir. İlçe merkezi, Ege Denizi’ne dik uzanan Bozdağlar dizini üzerindeki Bayındır (582 m) ve Basra (663 m) tepelerinin güney yamaçlarına kurulmuştur. Doğusundan gelen Küçük Menderes Nehri, ilçenin Tire sınırını oluşturmaktadır (Anonim, 2003)(Şekil 1).

Şekil 1. Araştırma alanının coğrafi konumu (Anonim, 2007)

Çalışmada, ilçe ve köyleri ile ilgili kitap, dergi, makale ile akademik çalışmalar, raporlar, kanun, tüzük ve yönetmelikler, fotoğraf, video, hava ve uydu görüntüleri, çeşitli kurum ve kuruluşlarca oluşturulmuş harita, pafta, plan ve projeler ve ilgili kurum ve kuruluşlardan alınan sözlü bilgiler ana materyali oluşturmuştur. Araştırma, bilgisayar desteği ile sürdürülmüş, harita, plan, pafta ve uydu görüntülerinin değerlendirilmesinde Autocad 14, Autocad 2004, Autocad Map ve Softdesk Civil Survey, hesaplama ve çizelgelerin oluşturulmasında Microsoft Word ve Microsoft Excel bilgisayar programları kullanılmıştır.

Araştırma alanının mevcut durumu, bilgisayar ortamına geçirilen paftaların incelenmesiyle irdelenmiştir. Araştırma alanı çerçevesinde elde edilen harita ve paftalar üst üste bindirilip elde edilen veriler işlenmiş, mevcut kullanımların uygunluğu ya da uygunsuzluğu tespit edilmiştir.

Şekil 2. Araştırma alanına ait toprak haritası (Boxem and Welemaker, 1972)

Temel harita olarak, Küçük Menderes havzasına ait toprak haritası baz alınmıştır (Boxem and Welemaker, 1972) (Şekil 2). Altlık olarak kullanılan bu haritada çalışma alanı olan Bayındır ilçesi ayrılarak değerlendirmeye alınmıştır. Elde edilen bu yeni harita üzerinde, mevcut toprak tipleri tespit edilmiş ve haritalandırılmıştır. Çalışma yöntemi olarak, araştırma alanındaki her bir arazi tipi için, ayrımlı fizyografik birimler belirlenmiştir. Bu bağlamda, Bolca (1998)'in yapmış olduğu çalışmalara da dayandırılarak, dağlık arazi tipi için; sırt, yamaç, sırt+yamaç kompleksi ve küçük vadi; plato arazi tipi için; tepe üstü düzlüğü, yamaç, küçük vadi ve tepelik, vadi arazi tipinde basin, alluvial düzlük ve teras; piedmont arazi tipinde ise yüksek glacis, düşük glacis ve alluvial fan rölyefleri saptanmıştır.

Elde edilen veriler, arazi kullanım tasarımında kullanılmak amacıyla, kullanımlarını sınırlayan, toprak derinliği, arazi eğimi, drenaj durumu, arazi rölyefi vb toprak ve fizyografyaya ait öğelerin etki ve çeşidine göre değerlendirilip sınıflara ayrılmışlardır. Daha sonra toprak özelliklerinin yanı sıra ekonomik ve ekolojik analizler yapılarak en uygun arazi kullanım çeşidi saptanmış ve buralarda en akılcı ve ekonomik ürün desenleri oluşturulmuştur. Potansiyel arazi kullanım haritasının oluşturulmasında, ayrımlı toprak özelliklerine göre hazırlanan toprak

haritalama birimlerinin her biri için en uygun kullanım çeşidinin belirlenmesi amacıyla araştırma alanının ekolojik ve sosyo-ekonomik durumuna uygun arazi kullanımları belirlenmiş, buna göre fizyografik birimler, ana özdek ve toprak taksonomik birimleri doğrultusunda haritalama birimleri oluşturulmuştur (Çizelge 1).

Bu tespitler sonucunda elde edilen olası kullanım grup ve aktiviteleri ile mevcut alan kullanımları karşılaştırılarak değerlendirme yapılmıştır. Araştırma sonunda İzmir ili Bayındır ilçesinin sahip olduğu kaynakların ve bu kaynakların mevcut kullanımları irdelenmiş ve ilçede kalkınmaya yönelik planlamalar yapılmasını sağlayacak öneriler getirilmiştir

Araştırma Bulguları ve Tartışma

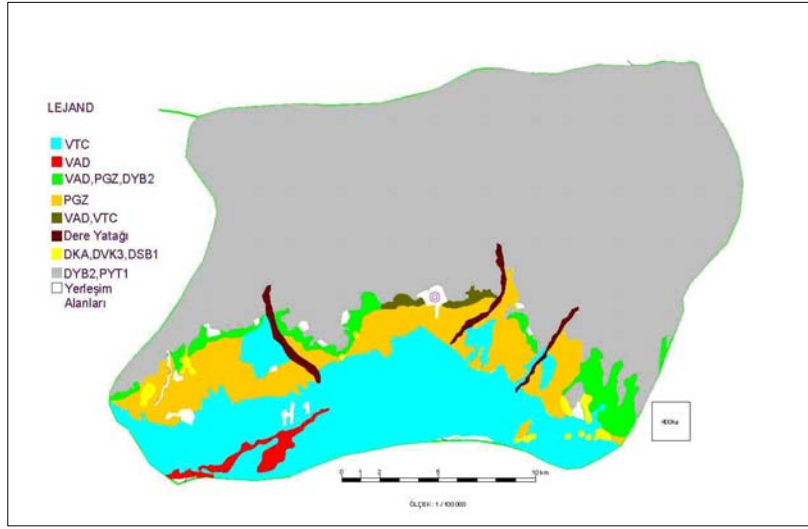
Bayındır ilçesi konumu ve ekonomik düzeyi nedeniyle ticari gerekse bilimsel çevreler tarafından çok fazla ilgi görmemiştir. İlçe hakkında yapılan çalışmalar, Küçük Menderes havzasında yer alması sebebiyle bu havzada yapılan araştırmalar esnasında dolaylı olarak gerçekleştirilerek, sınırlı kalmıştır. Sınıflandırması yapılan toprak tipleri, altlık olarak kullanılan Küçük Menderes Havzası toprak haritasına ait tipoloji lejandına göre detaylandırılarak genel yapı tanımlanmıştır (Şekil 2 ve Çizelge 2). Bu tanımlamaya göre toprak tipleri bulunduğu coğrafi konumlarına göre adlandırılarak, toprak tipleri ve buldukları coğrafi yapılar ortaya konulmuştur.

Çizelge 1. Araştırmada kullanılan fizyografik birimler, ana özdek ve toprak taksonomik birimleri (Bolca, 1998).

ARAZİ TİPİ	RÖLYEF	ANA ÖZDEK	SINIFLANDIRMA	HRT .BR.
DAĞLIK	Sırt	Kalker	Lithic Rhodoxeralf	DSB1
	Yamaç	Kalker	Lithic Rhodoxeralf	DYB2
		Kalker	Lithic Xerorthent	DYS1
		Andezit	Lithic Xerorthent	DYK2
	Sırt+Yamaç	Fliş	Typic Xerorthent	DKA
	Küçük vadi	Kalkerli birikimler	Typic Xerorthent	DVS2
Andezitli birikimler		Dystric Xerochrept	DVK3	
PLATO	Tepüstü düzlüğü	Marnlı kalker	Lithic Rhodoxeralf	PTO
	Yamaç	Marn	Typic Rendoll	PYT1
	Küçük Vadi	Marnlı birikimler	Typic Xerorthent	PVT3
	Tepelik	Marnlı kalker	Typic Rendoll	PTT2
Çizelge 1'in devamı VADİ	Basin	Alluvium ince birikimler	Typic Haploxerert	VBP
	Alluvial düzlük	Alluvium birikimler	Vertic Xerofluvent	VAT
			Typic Xeropsamment	VAD
	Teraslar	Alluvium birikimler	Typic Xerofluvent	VTC
PIEDMONT	Yüksek glacis	Glaciel birikimler	FluenticXerochrept CalcixerollicXerochrept	PGZ
	Yüksek glacis	Kolluvium birikimler	Typic Xerorthent	PGD
	Düşük glacis	Glaciel birikimler	Typic Haploxeralf	PGA
	Alluvial fan	Alluvium birikimler	Typic Xerofluvent	PAŞ

Şekil 3'de ise haritalama birimlerinin oransal büyüklüğünün tespit edilebilmesi için önceki harita, tipoloji lejandı gözetilmeksizin sadece haritalama birimleri dikkate alınarak, değerlendirilmiş ve yeniden oluşturulmuştur. Haritanın tekrar değerlendirilmesi sırasında bazı sınıflamalarda farklı toprak tiplerinin bulunduğu ve bu tiplerin değişik haritalama birimlerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle, kullanımlar arasında karışıklığa yol açmamak ve daha sağlıklı bir değerlendirme yapılması amacıyla birden fazla haritalama birimine sahip sınıflara ait gösterimler önceki paftadaki haliyle korunmuştur. Bu bağlamda Bolca

(1998) yaptığı çalışmasında, ayrımlı özellikteki toprak birimlerinin arazi verileri ile arazi kullanım türlerinin arazi istekleri göz önünde bulundurularak toprak birimlerinin sahip olduğu arazi özelliklerinin her bir sınırı için verilerin korelasyonu hesaplanmıştır. Belirlenen toprak özelliklerine göre saptanan ayrımlı toprak birimleri için arazi kullanım desenleri veya başka bir anlatımla potansiyel kullanım grupları oluşturulmuştur (Çizelge 3).

Şekil 3. Araştırma alanına ait toprak tipoloji haritası (Atıl, 2005)

Haritalama birimlerinin potansiyel kullanımları göre durumları yorumlanarak;

DKA: Meyve ağacı, tahıl ve yem bitkileri, baklagiller ve endüstriyel bitki yetiştiriciliği için uygun olmayan; ağaçlandırma alanı, doğal hayat, rekreasyon, mera, yerleşim birimi ve sanayi yerleşim alanı olarak uygun kullanım potansiyeli barındıran alan.

DSB1: DKA haritalama birimi ile aynı kullanım potansiyeli gösteren ancak farklı toprak tipolojisine sahip alan.

Çizelge 2. Araştırma alanına ait toprak tipolojisi ve fiziksel haritalama birimleri (Bolca, 1998).

AyC	Typic Xeropsamment	VAD (Kaba çakıllı)
AyB	Typic Xerofluvent	VTC
AyA	Aquic Xerochrept	PGZ
DsS	Typic Xerochrept Typic Rhodoxeralf Typic Xeropsamment	VAD PGZ DYB2
Çizelge 2'nin devamı		
PsS	Typic Xeropsamment Typic Xerofluvent	VAD (Kaba çakıllı) VTC
Pms	Typic Xeropsamment	VAD
PmSa	Typic Xerofluvent	VTC (Büyük çakıl taşı)
Pmsb	Typic Xerochrept	PGZ (Çakıllı)
PIS	Typic Xerofluvent	VTC
UsS	Lithic Xerorthent Paralithic Xerochrept Typic Rhodoxeralf	DKA DVK3 DSB1
UL	Lithic Rodoxeralf Lithic Rendoll	DVB2 DYT1

DVK3: Meyve ağacı, tahıl ve yem bitkileri, baklagiller ve endüstriyel bitki yetiştiriciliği için uygun olmayan; ağaçlandırma alanı, rekreasyonel alan veya maki-fundalık olarak kullanılabilir alan.

DYB2: Meyve ağacı, tahıl ve yem bitkileri, baklagiller ve endüstriyel bitki yetiştiriciliği için uygun olmayan; doğal hayat alanı, rekreasyonel alan, yerleşim birimi veya maki-fundalık olarak kullanılabilir alan.

PGZ: İncir, badem, zeytin, yetiştiriciliği; buğday, arpa, tütün ekimi ve domates, kavun-karpuz, patlıcan-biber dikimi ve örtüaltı tarım için uygun; ayrıca tarım dışı kullanım olarak ağaçlandırma alanı, rekreasyonel alan, mera veya maki-fundalık olarak kullanılabilir alan.

PYT1: Meyve ağacı, tahıl ve yem bitkileri, baklagiller ve endüstriyel bitki yetiştiriciliği için uygun olmayan; ağaçlandırma alanı, rekreasyonel alan, mera, makilik-fundalık veya örtüaltı tarım alanı olarak uygun kullanım potansiyeli barındıran alan.

Çizelge 3. Fiziksel haritalama verilerine göre kullanım grupları ve alt sınıfları (Bolca, 1998).

<p><u>1 No'lu Kullanım Grubu</u> B0 :Bu grup için değerlendirmeye alınan kullanım türlerinin hiçbirine uygun değil B1 :Badem, Elma, Armut, Kayısı, Zeytin B2 :İncir, Badem, Zeytin B3 :Bağ, İncir, Badem, Armut, Kayısı, Zeytin B4 :Bağ, İncir, Badem, Elma, Armut, Kayısı, Zeytin B5 :Bağ, İncir, Badem, Elma, Armut, Turunçgiller, Kayısı, Zeytin</p> <p><u>2 No'lu Kullanım Grubu</u> T0:Bu grup için değerlendirmeye alınan kullanım türlerinin hiçbirine uygun değil T1 :Mısır, Pamuk, Tütün T2 :Buğday-Arpa, Tütün T3 :Buğday-Arpa, Mısır, Pamuk, Tütün T4 :Buğday-Arpa, Mısır,Pamuk, Tütün, Baklagil-Yem.Bitkileri T5 :Buğday-Arpa, Patates, Tütün T6 :Buğday-Arpa, Patates, Mısır, Pamuk, Tütün, Baklagil-Yem.Bitkileri</p> <p><u>3 No'lu Kullanım Grubu</u> S0 :Bu grup için değerlendirmeye alınan kullanım türlerinin hiçbirine uygun değil S1 :Domates, Karpuz-Kavun, Patlıcan-Biber S2 :Domates, Karpuz-Kavun, Patlıcan-Biber, Ispanak S3 :Hıyar, Domates, Karpuz-Kavun, Patlıcan Biber, Soğan, Ispanak S4 :Hıyar, Domates, Karpuz-Kavun, Patlıcan-Biber, Soğan, Ispanak, Çilek</p> <p><u>4 No'lu Kullanım Grubu</u> D0 :Bu grup için değerlendirmeye alınan kullanım türlerinin hiçbirine uygun değil D1 :Örtüaltı Tarım D2 :Doğal Hayat, Yerleşim Birimi, Maki-Funda D3 :Doğal Hayat, Yerleşim Birimi, Maki-Funda, Perlit D4 :Doğal Hayat, Yerleşim Birimi, Sanayi Yerleşimi, Maki-Funda, Perlit D5 :Doğal Hayat, Rekreasyon, Yerleşim Birimi, Maki-Funda D6 :Doğal Hayat, Rekreasyon, Mera,Yerleşim Birimi, Maki-Funda D7 :Ağaçlandırma Alanı D8 :Ağaçlandırma Alanı, Örtüaltı Tarım D9 :Ağaçlandırma Alanı, Rekreasyon, Maki-Funda D10:Ağaçlandırma Alanı, Rekreasyon, Mera, Maki-Funda, Örtüaltı Tarım D11:Ağaçlandırma Alanı, Doğal Hayat, Rekreasyon, Mera, Yerleşim Birimi, Maki-Funda D12:Ağaçlandırma Alanı, Doğal Hayat, Rekreasyon, Mera, Yerleşim Birimi, Sanayi Yerleşim</p>

VAD: Bağ, incir, badem, elma, armut, turunçgiller, kayısı ve zeytin yetiştiriciliği, buğday-arpa, patates, mısır, pamuk, tütün, baklagil-yem bitkileri ekimi ve hıyar, domates, karpuz-kavun, patlıcan-biber, soğan,

ıspanak, ilek dikimi için uygun; ağaçlandırma alanı, rtüaltı tarım alanı olarak kullanım potansiyeline sahip alan

VTC: VAD gibi, bağ, incir, badem, elma, armut, turunçgiller, kayısı ve zeytin yetiştiriciliği, buğday-arpa, patates, mısır, pamuk, tütün, baklagil-yem bitkileri ekimi ve hıyar, domates, karpuz-kavun, patlıcan-biber, soğan, ıspanak, ilek dikimi için uygun; ancak sadece, rtüaltı tarım alanı olarak kullanım potansiyeline sahip alan şeklinde açıklanmıştır.

Toprak Yapısına Göre Potansiyel Kullanım Haritasının Yorumu

Araştırma alanı olarak seçilen İzmir ili Bayındır ilçesine ait potansiyel kullanım haritası değerlendirildiğinde (şekil 3. ve izelge 4) ilçenin kuzeyinin gerek coğrafi yapısı açısından gerekse toprak tipolojisi yönünden tarımsal kullanım için uygun olmadığı açıkça görülmektedir (DVB2, PYT1). İlçenin yaklaşık % 55'lik bölümünü kapsayan bu alanlarda doğal yapı korunarak rekreatif kullanım ve yerleşim alanı organizasyonları yapılabilir.

Çizelge 4. Haritalama birimlerinin potansiyel kullanım grupları (Bolca, 1998).

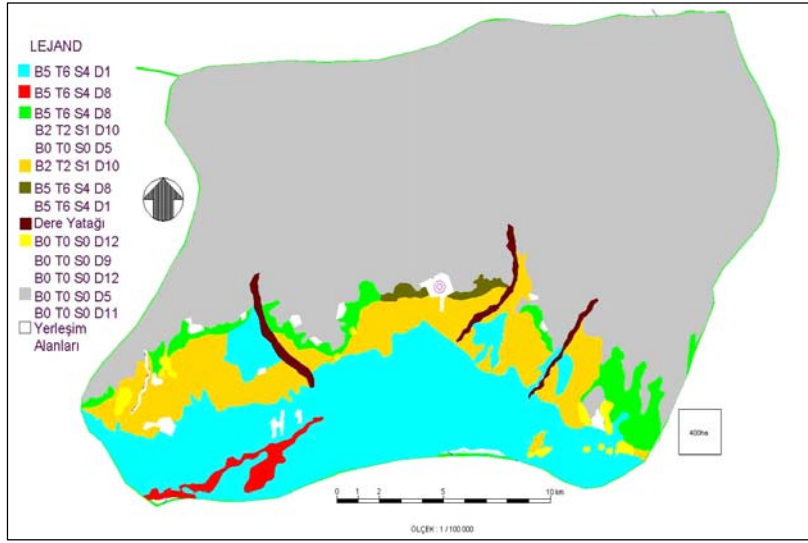
<u>HARİTALAMA BİRİMİ</u>	<u>POTANSİYEL KULLANIM GRUPLARI</u>			
DKA	B0	T0	S0	D12
DSB1	B0	T0	S0	D12
DVK3	B0	T0	S0	D9
DYB2	B0	T0	S0	D5
PGZ	B2	T2	S1	D10
PYT1	B0	T0	S0	D11
VAD	B5	T6	S4	D8
VTC	B5	T6	S4	D1

Alanın güneyinde ise, harita üzerinde de grldğu gibi ilçenin yaklaşık % 25'ini kapsayan, Küçük Menderes Nehrinin oluşturduğu verimli topraklar bulunmaktadır (VAD, VTC). Bu alanlar çeşitli kültür ve sanayi bitkilerinin yetiştirilmesine uygun su potansiyeli yüksek, tarımsal değeri yüksek araziler olarak değerlendirilebilir.

İlçenin mevcut alanının yaklaşık %10'unu kaplayan diğer bir grup ise (PGZ); ilçedeki verimli ve verimsiz alanlar arasındaki geçiş alanı olarak değerlendirilebilir. Bu alan, bölgenin güneyindeki araziler kadar verimli olmamakla beraber zeytin, buğday, tütün gibi ilçenin önde gelen

tarımsal ürünlerinin yetiştiriciliği için elverişlidir. Ayrıca bu alanlar, örtüaltı yetiştiricilik için gerekli özellikleri de barındırmaktadır.

İlçenin geri kalanını ise yerleşim alanları, dere yatakları ile (ilçenin kuzeyindeki topraklarla aynı kullanım karakteristiğine sahip olan ancak güneyde alçak alanlarda bulunan, tarımsal kullanıma elverişli olmayan) sanayi bölgesi veya iskân alanı olarak kullanılabilen araziler oluşturmaktadır.

Şekil 4. Araştırma alanının toprağa bağlı kullanımlarını öngören sonuç haritası (Atıl, 2005).

Sonuç ve Öneriler

Çalışma sonunda elde edilen –potansiyel kullanım- sonuç haritası (Şekil 4.) değerlendirildiğinde, alanın kuzeyinde yer alan ve toplam alanın yaklaşık % 55'ini oluşturan kısmın tarımsal kullanım için uygun olmadığı görülmüştür. Mevcut coğrafi yapı gözlemlendiğinde bu alanların büyük çoğunluğunun ilçenin kuzey ve kuzeybatı yönlerini sınırlayan Çatma Dağı, Çal Dağı ve Mahmut Dağının etekler olduğu görülür.

Bu alanlar hali hazırda orman alanları olarak değerlendirilmekte ve mevcut doğal yapı çok fazla tahribata uğramadan olduğu gibi korunabilmektedir. Öncelikle vurgulanması gereken diğer bir özellik de mevcut jeotermal kaynakların bu bölge de yoğunlaşmasıdır. Bu görüşlerden hareketle, söz konusu bölgelerin, rekreatif ve turistik öğeleri

barındıran “doğa koruma alanları” olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varılabilir. Önerilen bu tip kullanımlarla, aynı zamanda bölgedeki mevcut flora ve fauna da korunacaktır. Bu şekilde, ilçedeki doğal yaşamın sürdürülebilirliği sağlanırken, ekonomik girdiler artacak ve ilçe genelinde sürdürülebilir kalkınma sağlanması için önemli bir adım atılacaktır. Özellikle endüstriyel yapının yeterli gelişmediği, Bayındır ilçesinin ekonomisinde “bacasız sanayi” olarak adlandırılan turizm sektörünün gelişmesi ile gözle görülür bir farklılık ortaya çıkacaktır.

Alanın güneyinde yer alan ve toplam alanın yaklaşık % 25’ini oluşturan diğer bölgede ise Küçük Menderes Nehrinin oluşturduğu verimli, alüviyal topraklar bulunmaktadır. Bu alanlar, çeşitli kültür ve sanayi bitkilerinin yetiştirilmesi için uygun, su potansiyeli yüksek değerli tarım arazileridir. Bu alanlarda karşılaşılabilecek en önemli sorun, su ihtiyacını karşılamak amacıyla açılan sondaj kuyularının çok sayıda olması olacaktır. Bu nedenle, nitelikli tarımsal arazilerinde tahribatın engellenebilmesi için, planlı kullanımlar yapılmalı, özellikle sulama konusunda, bireysel sondaj kuyularının teşvik edilmesinden önce, kontrollü devlet sulaması gerçekleştirilerek yeraltı su kaynakları korunmalıdır.

İlçedeki verimli ve verimsiz alanlar arasında kalan geçiş kısımları ilçenin yaklaşık %10’unu kapsamaktadır. Bu alanlar, güneyde yer alan araziler gibi verimli olmamakla birlikte, ilçenin karakteristik ürünleri olan zeytin, buğday, tütün gibi ürünlerin yetiştiriciliği için yeterli özelliklere sahiptir. Bu bölgenin diğer önemli özelliği ise örtüaltı tarım için gereken koşulları taşımasıdır. Bayındır ilçesi gibi, seracılığın her geçen gün geliştiği bir ilçede bu tip arazi potansiyelinin bulunması bir şans olarak addedilebilir. Söz konusu alanların mevcut karayollarına yakınlığı, pazarlama ve nakliye kolaylığı açısından artı bir özellik olarak değerlendirilebilir. Bu noktada, örtüaltı yetiştiriciliğinin ilçe merkezi ve çevresinden çıkarılarak, bu bölgelere kaydırılması akılcı bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir. Böylece ilçe merkezindeki sera arazileri, imara açılarak, ekonomik değerleri daha da yükselebilecektir.

İlçe arazilerinin geri kalanını ise, ağırlıklı olarak; ilçe merkezinde gelişen yerleşim alanları, dere yatakları ve (ilçenin kuzey toprakların kullanım potansiyeline sahip ancak güneyde ve daha alçak alanlarda bulunan tarımsal kullanıma elverişsiz) sanayi bölgesi veya iskân alanı olarak değerlendirilebilecek araziler oluşturmaktadır. Bu alanlarda, özellikle, ilçenin en büyük eksiği olan sanayiye yönelik yatırımlar organize

edilerek, desteklenmelidir. Mevcut endüstriyel yapının zayıflığı, ilçede işsizlik oranını artırmakta ve ilçe dışına göçlere sebep olmaktadır. Bu nedenle ilçede sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması amacıyla, konut alanlarından çok organize sanayi bölgelerine ve istihdam sağlayacak endüstriyel yapılara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu araziler yukarıda belirtilen ihtiyaçlara cevap verecek özellikleri barındırmakta, ancak bu güne kadar ilçe gelişimini negatif yönde etkileyen ulaşım probleminden aynı şekilde, olumsuz olarak etkilenmektedir. Bu nedenle, tarımsal, ekonomik ve sosyal yönden ilçenin gelişimi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için ilçenin diğer merkezlerle olan ulaşım probleminin ortadan kaldırılması en acil gereksinimdir.

Bayındır ilçesi imar alanlarında dikkate alınması gereken diğer bir konu ise, bölgenin tektonik yapısıdır. İlçe bağlı olduğu İzmir ili gibi, birinci derece deprem kuşağı üzerinde yer almaktadır. Bu nedenle, ilçenin içinde bulunduğu deprem riski göze alınarak, detaylı jeolojik zemin etütleri yapılmalı, düşük riskli alanlarda, çok katlı konutlar yerine 2–3 katlı konutlar planlanarak, yapılaşmaya gidilmelidir.

Kaynaklar

- Anonim, 2003, “Bayındır”, Bayındır Kaymakamlığı, Türev Yayıncılık, İzmir, 149 s.
- Anonim, 2007, “İzmir ili ilçeleri haritası”, <http://www.izmirliyiz.com/images/ilc30.jpg>
- Atıl Güneş A. 2005, “Türkiye’de Sürdürülebilir Kalkınma Açısından Kaynak Planlaması; Entegre Peyzaj Planlamasının İzmir İli Bayındır İlçesi Örneğinde Gerçekleştirilmesi” E.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Bornova-İzmir, 144 sf.
- Bolca, M. 1998, “Menderes İlçesi (İzmir) Arazilerinin Toprak Taksonomisi ile Arazi Kullanım Planlamasındaki Yeri Üzerine Araştırmalar“, E.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Toprak Anabilim Dalı Doktora Tezi, Bornova-İzmir, 219 s.
- Boxem, H. W. and Welemaker W. G. 1972, Soils of the Küçük Menderes Valley, Agricultural University, Department of Tropical Soil Science, Pudoc publishing and Documentation, ISBN: 90 220 04 21X, Wageningen, Netherlands
- Köseoğlu, M. 1982. “Peyzaj Değerlendirme Yöntemleri” Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları No: 430 Bornova, İzmir.

